

Toimittaneet
Harri Hietala • Keijo Kaivanto

TYÖPAIKALLA NÄHTÄVÄNÄ OLTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ 2023

Alma Talent
Helsinki 2022

© Copyright 2022 Alma Talent Oy sekä Harri Hietala ja Keijo Kaivanto

ISBN 978-952-14-4760-0

ISBN 978-952-14-4762-4 (verkkokirja)

ISSN 2242-3494

Kansi ja taitto: Aste Kirjat Oy, Outi Pallari

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2022

ESIPUHE

Tämä eripainos sisältää osia Suomen Laki -teoksista. Eripainokseen on koottu työpaikalla lain mukaan nähtävänä pidettävä työlaainsäädäntö. Nähtävänä pitovelvoite perustuu laissa olevaan nimenomaiseen määräykseen, jonka perusteella laki, asetus tai päätös on pidettävä työpaikalla nähtävänä. Käytännössä tämä toteutuu siten, että laainsäädäntökokoelmaa pidetään esillä kullakin työpaikalla esim. ilmoitustaululla, sähköisessä verkossa tai muussa sopivassa paikassa. Säädösten ryhmittely ja esitystapa on yhdenmukainen Suomen Laki -teossarjan kanssa. Tämä eripainos sisältää lakien lisäksi laajan asiahakemiston.

Työpaikalla tarkoitetaan työsuojelua koskevien säännösten ja määräysten valvonnan kannalta tarkoituksenmukaista eri työskentelypaikkojen muodostamaa toiminnallista kokonaisuutta. Työpaikka ei ole siis vain yrityksen pääkonttori.

Työsopimuslain 13 luvun 10 §:n mukaan työnantajan on pidettävä yleissitova työehtosopimus vapaasti saatavilla työpaikalla. Jos on kysymys muusta kuin yleissitovasta työehtosopimuksesta nähtävänä pitovelvoitteisiin kuuluu myös työehtosopimuslain 12 §:n mukaan, että työehtosopimukseen sidottujen työnantajien on pantava työehtosopimus nähtävälle sen alaisille työpaikoille. Tämä velvoite koskee siis normaalisitovan työehtosopimuksen osalta järjestäytyneitä työnantajia. Kirjan liitteenä on luettelo vuoden 2022 lokakuun loppuun mennessä yleissitoviksi todetuista työehtosopimuksista.

Nähtävänä pidettävään työlaainsäädäntöön on tullut monia muutoksia vuosina 2021–2022, joista osa on tullut voimaan vuonna 2022 ja osa tulee voimaan vuoden 2023 alussa tai aikana.

Seuraavassa on yhteenveto keskeisistä muutoksista edellisen painoksen jälkeen:

Työsopimuslaki

- laki työnsopimuslain 3 luvun 5 §:n muuttamisesta 19.11.2021/1018 (kilpailukieltosopimus; voimaan 1.1.2022)
- laki työnsopimuslain 7 luvun 13 §:n muuttamisesta 30.12.2021/1339 (työllistymistä edistävä valmennus tai koulutus; voimaan 1.1.2022)
- laki työnsopimuslain muuttamisesta 14.1.2022/32 (perhevapaaudistus; voimaan 1.8.2022 lukien)
- laki työnsopimuslain muuttamisesta 8.7.2022/672 (55 vuotta täyttäneiden erityisoikeudet; voimaan 1.1.2023 lukien)
- laki työnsopimuslain muuttamisesta 8.7.2022/744 (mm. vaihteleva työaika ja selvitys työnteon keskeisistä ehdoista; voimaan 1.8.2022)

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä

- laki yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain 4 ja 21 §:n muuttamisesta 30.12.2021/1337 (voimaan 1.1.2022)

Yhteistoimintalaki 30.12.2021/1333 (voimaan 1.1.2022; kumosi lain yhteistoiminnasta yrityksissä 334/2017)

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa

- laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa annetun lain 13 §:n muuttamisesta 22.6.2022/500 (voimaan 1.9.2022)

Laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa

- laki yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysryhmissä annetun lain muuttamisesta 30.12.2021/1338 (voimaan 1.1.2022)

Työaikalaki

- laki työaikalain muuttamisesta 3.12.2021/1067 (poikkeaminen työehtosopimuksella; voimaan 1.1.2022)
- laki työaikalain 15 §:n muuttamisesta 8.7.2022/674 (lyhennetty työaika; voimaan 1.1.2023)
- laki työaikalain muuttamisesta 8.7.2022/746 (vaihteleva työaika; voimaan 1.8.2022)

Vuosilomalaki

- laki vuosilomalain muuttamisesta 14.1.2022/34 (perhevapaaudistus; voimaan 1.8.2022)

Työturvallisuuslaki

- laki työturvallisuuslain 40a §:n muuttamisesta 8.7.2022/614

VNA asbestityön turvallisuudesta

- Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 9 §:n muuttamisesta 11.11.2021/930 (voimaan 15.11.2021)

Merityösopimuslaki

- laki merityösopimuslain 4 luvun 5 §:n muuttamisesta 19.11.2021/1019 (kilpailukieltosopimus; voimaan 1.1.2022)
- laki merityösopimuslain 8 luvun 11 §:n muuttamisesta 30.12.2021/1340 (irtisanotun työntekijän työllistymistä edistävä valmennus tai koulutus; voimaan 1.1.2022)
- laki merityösopimuslain muuttamisesta 30.12.2022/33 (perhevapaa; voimaan 1.8.2022)
- laki merityösopimuslain 1 ja 13 luvun muuttamisesta 22.6.2022/496 (työntekijän voittaminen puhalluskokeeseen; voimaan 1.9.2022)
- laki merityösopimuslain muuttamisesta 8.7.2022/673 (55 vuotta täyttäneen erityinen oikeus työllistymisvapaaseen; voimaan 1.1.2023)
- laki merityösopimuslain muuttamisesta 8.7.2022/745 (työsopimus ja työntekijälle annettavat tiedot; voimaan 1.8.2022)

Laki laivaväen lääkärintarkastuksista

- laki laivaväen lääkärintarkastuksista annetun lain 3 §:n muuttamisesta 8.7.2022/613 (voimaan 1.1.2023)

Merityöaikalaki

- laki merityöaikalain 5 a §:n muuttamisesta 8.7.2022/675 (lyhennetty työaika; voimaan 1.1.2023)

Laki työajasta kotimaanliikenteen aluksissa

- laki työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 6 a §:n muuttamisesta 8.7.2022/676 (lyhennetty työaika; voimaan 1.1.2023)

Merimiesten vuosilomalaki

- laki merimiesten vuosilomalain muuttamisesta 14.1.2022/35 (perhevapaat; voimaan 1.8.2022)

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta

- laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain muuttamisesta 5.11.2021/920 (voimaan 15.11.2021)
- laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 49 §:n muuttamisesta 30.12.2021/1345 (voimaan 1.1.2022)
- laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta 8.7.2022/748 (toimintaohjeen ja kehotuksen antaminen; voimaan 1.8.2022)

Työtapaturma- ja ammattitautilaki

- laki työtapaturma- ja ammattitautilain 81 §:n muuttamisesta 19.11.2021/967 (voimaan 1.1.2022)
- laki työtapaturma- ja ammattitautilain 81 §:n muuttamisesta 30.12.2021/1351 (voimaan 1.1.2022)
- laki työtapaturma- ja ammattitautilain muuttamisesta 8.7.2022/570 (voimaan 1.1.2023)
- laki työtapaturma- ja ammattitautilain 272 §:n kumoamisesta 8.7.2022/750 (lain nähtävänäpitovelvoitteen kumoaminen samoin kuin tapaturmavakuutuksen nähtäväpidon kumoaminen työpaikalla; voimaan 1.8.2022)

Työterveyshuoltolaki

- laki työterveyshuoltolain 11 §:n muuttamisesta 30.12.2021/1346 (voimaan 1.1.2022)
- laki työterveyshuoltolain 7 ja 24 §:n muuttamisesta 8.7.2022/612 (voimaan 1.1.2023)

VNA hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta

- Valtioneuvoston asetus hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 25.11.2021/1038 (voimaan 1.1.2022)

Tätä teosta kirjoitettaessa eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsopimuslain 1 luvun 1 §:n ja merityösopimuslain 13 luvun 15 §:n muuttamisesta (HE 215/2022). Työsopimuslain muutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.7.2023.

Esityksen mukaan työsopimuslain soveltamisalasaännöstä muutettaisiin siten, että siihen lisättäisiin kokonaisharkinnan tekemistä koskeva säännös koskemaan tilanteita, joissa laissa säädettyjen työsuhteen tunnusmerkkien arvioimisen jälkeen työntekoa koskevan oikeussuhteen luonne jää edelleen epäselväksi tai tulkinnanvaraiseksi. Oikeussuhteen luonnetta koskevassa kokonaisharkinnassa huomioon olisi otettava työn tekemistä koskevat ehdot, olosuhteet, joissa työtä tehdään, osapuolten tarkoitus työntekosuhteen oikeudellisesta luonteesta sekä muut osapuolten tosiasialliseen asemaan oikeussuhteessa vaikuttavat seikat.

Esityksen tavoitteena on täsmentää ja selkeyttää työsuhteen käsitteen määrittelyä tulkinnanvaraisissa ja epäselvissä tilanteissa, erityisesti työsuhteessa ja yrittäjänä tehtävän työn välisessä rajanvedossa. Tavoitteena on helpottaa lain soveltajia ratkaisemaan työntekosuhteen oikeudellinen luonne tilanteissa, joissa työnsuorittajan asemaan liittyy tulkintaa edellyttäviä kysymyksiä.

Eduskunnan käsiteltävänä on myös hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhdenvertaisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 148/2022). Esitykseen liittyy myös laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 13 §:n muuttamisesta, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.6.2023.

Yhdenvertaisuuslain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu työnantajan yleinen velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta työpaikalla ehdotetaan sisällytettäväksi edellä 13 §:n 3 momentin luetteloon, jossa säädetään asioista, joita koskien työsuojelutarkastaja voi antaa työnantajalle kehotuksen poistaa tai korjata säännösten vastainen olotila.

Työnantajan on pidettävä työpaikalla työntekijöiden nähtävänä myös työnantajan ja työterveyshuoltopalvelujen tuottajan välinen työterveyshuollon järjestämistä koskeva sopimus tai työnantajan laatima kuvaus itse järjestämästään työterveyshuollosta sekä työterveyshuoltolain (21.12.2001/1383) 12 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu työpaikkaselvitys.

Työnantajan velvollisuudet koskien eläkelaitoksen ilmoittamisesta työntekijöille (työntekijäin eläkelain 148 §) on kumottu 1.8.2022 lukien. Työtapaturma- ja ammattitautilain lain nähtävänä pitoa ja työnantajan velvollisuutta pitää nähtävillä tieto työn vakuuttaneesta on kumottu 1.8.2022 lukien (työtapaturma- ja ammattitautilain 272 §).

Tieto eläkelaitoksesta ja työn vakuuttaneesta tapaturmavakuutusyhtiöstä on ollut 1.8.2022 lukien sisällytettävä työsopimukseen tai työntekijälle annettavaan työnteon keskeisiä ehtoja koskevaan kirjalliseen selvitykseen, josta on säädetty työsopimuslain 2 luvun 4 §:ssä.

Säädösten tunnuksia käytetään viitteissä ja asiahakemistossa. Jos säädöstä ei ole otettu lainkaan lakiteokseen, viitteissä on mainittu säädöksen antopäiväys ja säädöskokoelman numero.

Teokseen sisältyvien säädösten muutosten päiväys ja säädöskokoelman numero on merkitty, jos koko pykälä on muuttunut, kaarisuluissa heti pykälän merkin jäljessä ja, jos pykälän momentti tai kohta on muuttunut, muutos on osoitettu välittömästi tuon momentin tai kohdan jäljessä. Kun luvun nimike on muuttunut, muutos on osoitettu kaarisuluissa ni-

mikkeen jäljessä tai tähtiviitteenä. Lisäksi lain nimikkeen jälkeen on merkitty vuoden 1981 alusta lukien lain tai lainmuutoksen pohjana oleva hallituksen esitys (HE) tai lakialoite (LA). Koska eripainoksessa noudatetaan Suomen laki I:n, II ja III:n systematiikkaa, on siinä viittauksia myös sellaisiin säädöksiin, joita ei ole eripainoksessa.

Tämä eripainos sopii erityisen hyvin täyttämään työpaikan lakisääteiset velvoitteet työ-lainsäädännön nähtävänä pidosta. Samalla se sopii myös työsuhdeasiainhoitajien, työpai-kan työsuojelehenkilöstön ja luottamushenkilöstön käytännön työkaluksi.

Toivomme, että kirjan käyttäjät antavat palautetta myös tästä kirjasta kirjan kustantajalle tai toimittajille.

Lainsäädäntöä on seurattu säädöskokoelman numeroon 891/2022 (julkaisupäivä 14.11.2022) saakka.

Vaikka yhteistoimintalaki ja työtaturma- ja ammattitautilaki eivät ole enää nähtävänä pidettäviä lakeja, on ne otettu mukaan tähän teokseen niiden tärkeyden vuoksi niin työn-antajille kuin työntekijöille.

Helsingissä marraskuun 14. päivänä 2022

Harri Hietala
varatuomari

Keijo Kaivanto
asianajaja, varatuomari

SISÄLLYSLUETTELO

Esipuhe	III
Sisällysluettelo	VI
Lyhennyksiä	IX
Suomen Laki I:n, II:n ja III:n osat	IX
Muistilista tärkeimmistä nähtävänäpitovelvoitteista	IX
Ty 101 Työsopimuslaki 26.1.2001/55	1
Ty 102 L työehtosopimuksen yleissitovuuden vahvistamisesta 26.1.2001/56	12
Ty 106 L maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta 8.5.2009/305	12
Ty 111 L yksityisyyden suojasta työelämässä 13.8.2004/759	13
Ty 214 Yhteistoimintalaki 30.12.2021/1333	16
Ty 217 L yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa 30.12.2013/1233	22
Ty 217a L työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella 13.4.2007/449	26
Ty 218 L yhteistoiminnasta suomalaisissa ja yhteisönlaajuisissa yritysyhmissä 30.3.2007/335	28
Ty 301 Työaikalaki 5.7.2019/872	33
Ty 304 Leipomotyölaki 9.6.1961/302	39
Ty 317 Vuosilomalaki 18.3.2005/162	39
Ty 401 Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738	43
SosTMA haitallisiksi tunnetuista pitoisuuksista 1.9.2020/654	49
VNA rakennustyön turvallisuudesta 26.3.2009/205	50
VNA työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 12.6.2008/403	60
VNA työntekijöiden suojelemisesta melusta aiheutuvilta vaaroilta 26.1.2006/85	65
VNA työntekijöiden suojelemisesta tärinästä aiheutuvilta vaaroilta 27.1.2005/48	67
VNA alusten lastauksen ja purkamisen työturvallisuudesta 1.7.2004/633	68
VNA työpaikkojen turvallisuus- ja terveysturvallisuudesta 18.6.2003/577	71
VNA räjähdyskelpoisten ilmaseosten työntekijöille aiheuttaman vaaran torjunnasta 18.6.2003/576	72
VNA köysiratalaitteistojen käytöstä ja tarkastamisesta 5.4.2018/220	74
VNA työympäristöstä aluksessa 18.5.2017/289	74
VNA puunkorjuutyön turvallisuudesta 23.8.2001/749	78
VNA kemiallisista tekijöistä työssä 9.8.2001/715	79

	VNA työhön liittyvän syöpävaaran torjunnasta 12.12.2019/1267	81
	VNp ympäristön tupakansavusta ja siihen liittyvän syöpävaaran torjunnasta työssä 8.12.1999/1153	83
	VNp työntekijöille aiheutuvan suuronnettomuusvaaran torjunnasta 23.9.1999/922	84
	SosTMA biologisten tekijöiden luokituksesta 29.10.2020/748	85
	VNA rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevyydestä ja turvallisuussuunnitelmasta 20.10.2011/1088	91
	VNA asbestityön turvallisuudesta 25.6.2015/798	92
	VNA koneiden turvallisuudesta 12.6.2008/400	93
	TyöMp rakennustyömaiden henkilöstötiloista 3.11.1994/977	111
	VNA työpaikkojen turvamerkeistä ja niiden vähimmäisvaatimuksista 21.5.2015/687	112
	VNA työssä käytettävien ajoneuvojen peruutushälyttimestä 18.10.2012/568	116
	VNp käsin tehtävistä nostoista ja siirroista työssä 22.12.1993/1409	117
	VNA henkilönsuojaimista annetun valtioneuvoston päätöksen kumoamisesta 5.4.2018/221	118
	VNp näyttöpäätetyöstä 22.12.1993/1405	118
	VNA henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 20.5.2021/427	119
	VNA räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta 16.6.2011/644	125
	VNp vaarallisia aineita sisältävistä säiliöistä ja niiden merkinnöistä 27.4.1989/421	127
	VNA työntekijöiden suojelemiseksi sähkömagneettisista kentistä aiheutuville vaaroille 19.5.2016/388	128
Ty 121	Merityösopimuslaki 17.6.2011/756	132
	L laivaväen työ- ja asuinympäristöstä sekä ruokahuollosta aluksella 15.6.2012/395	144
	L laivaväen lääkärintarkastuksista 17.12.2010/1171	145
Ty 307	Merityöaikalaki 9.4.1976/296	147
Ty 308	L työajasta kotimaanliikenteen aluksissa 26.3.1982/248	149
Ty 320	Merimiesten vuosilomalaki 1.6.1984/433	152
Ty 407	L nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998	155
Ty 408	VNA nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä 15.6.2006/475	156
Ty 409	SosTMA nuorille työntekijöille sopivien kevyiden töiden esimerkkiluettelosta 25.4.2012/189	157
Ty 410	SosTMA nuorille työntekijöille vaarallisten töiden esimerkkiluettelosta 25.4.2012/188	157
Ty 411	L työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 20.1.2006/44	158
Ty 417	L työsuojeluhenkilörekisteristä 23.11.2001/1039	165
El 201	Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459	166
	VNA ammattitautiluettelosta 11.6.2015/769	191

So 406	Työterveyshuoltolaki 21.12.2001/1383	193
	VNA työntekijöiden työterveyskortista rakennustyössä 14.12.2006/1176	196
	VNA huumausainetestien tekemisestä 7.4.2005/218	196
	VNA terveystarkastuksista erityistä sairastumisen vaaraa aiheuttavissa töissä 27.12.2001/1485	197
	VNA hyvän työterveyshuoltokäytännön periaatteista, työterveyshuollon sisällöstä sekä ammattihenkilöiden ja asiantuntijoiden koulutuksesta 10.10.2013/708	199
	VNA laserlaitteista ja niiden tarkastuksesta 24.4.2008/291	200
	VNA ulkona käytettävien laitteiden melupäästöistä 5.7.2001/621	202
	VNA laivaväen asuinympäristöstä aluksella 13.12.2012/825	207
	Hovi- ja käräjäoikeuksien yhteystiedot	211
	Työsuojelun viranomaisorganisaation yhteystiedot	212
	Yleissitovat työehtosopimukset 27.9.2022	213
	Asiahakemisto	214